

Veckans växt v. 39 2010

Äkta kastanj (*Castanea sativa* Mill.)

**”Man har sagt att den äkta kastanjen är Europas stoltaste träd, och detta kan knappast motsägas.”
Så skriver Alexandra Smirnoff 1902 i den av henne omarbetade upplagan av O. Eneroths pomologi.**

Trädets arkitektur påminner om ekens, men kastanjen växer snabbare och når högre höjder. Hanblommorna sitter i långa gula ax och de oansenliga honblommorna återfinns vid deras bas. Frukterna utgörs av nötter som utvecklas två eller tre tillsammans omslutna av ett skal med piggar, den så kallade svepeskålen. När skalet spricker upp syns de glänsande kastanjebruna nötterna, som nu är färdiga att skördas och tillagas. Förutom att sprida skönhet och skänka nötter, så är kastanjen högt värderad för sitt virke.

I vilt tillstånd finner vi den äkta kastanjen i Medelhavsområdet, där den var mycket uppskattad redan under romartiden och sedan följde romarna på deras vandring norrut. Förutom den äkta kastanjen finns närbesläktade kastanjearter, som odlats länge i såväl Asien som Amerika. Kastanjerna har ibland utgjort stapelföda, vartill de passar utmärkt eftersom innehållet av kolhydrater är högt och mängden protein måttligt. Av kastanjemjölet kokas gröt och bakas bröd. Mjölet var förr en så pass viktig handelsvara att nötskörden kunde påverka sädesprisen. I södra Europa, liksom hos oss, är det också vanligt att rosta kastanjerna på en bädd av salt och njuta dem varma.

På 1860-talet rapporterade O. Eneroth att kastanjeträd vid de skånska godsens Tosterup, Rydsgård och Vrams Gunnarstorp bar frukt under varma somrar. Spännande är också att läsa Alexandra

Smirnoffs berättelse om hur ett ungt kastanjetråd vid Vibyholm i Södermanland gav mogna frukter sommaren 1873 och hur dessa sändes till en utställning i Wien, där de framkallade stor sensation.

Bland europeiska länder är det främst Italien, Spanien och Frankrike som är viktiga producenter. Deras sammanlagda årliga skörd brukar uppgå till cirka 110 000 ton.

I moderna kommersiella odlingar förekommer utvalda sorter som förökas med ympning, men när det gäller äldre träd - i Sverige såväl som utomlands - tenderar dessa att vara fröförökade, vilket innebär att varje enskilt träd bär på unika egenskaper.

POM välkomnar tips om äkta kastanjetråd som trivs och ger njutbara frukter på sydsvenska breddgrader. Skriv till fruktochbaruppropet@pom.info eller Frukt- och bäruppropet, Box 57, 230 53 Alnarp.

Text och foto: Inger Hjalmarsson